

"Мики" је залечени наркоман са петнаестогодишњим искуством. Отац Бранислав Перановић је свештеник Српске православне цркве, и надрилекар са нешто више "стажа"...

У овој "паралелној монтажи" покушаћу да испричам њихову причу онако како је ја видим, будући да познајем обојицу: Микија (превише) добро, а оца Бранислава преко *Фејсбук - чета* где смо доскоро комуницирали. Прича иде овако...

Мики је син јединац самохране конобарице (зваћемо је "мама") која се (пре)млада удала из погрешних разлога - да би родитељима доказала како нису у праву када је гњаве и указују на пример старије сестре која је као средњошколка остала трудна и родила кћер која ни до данас не зна ко јој је отац. Моја познаница је одлучила да уради све супротно; удаће се за првог који наиђе, родити СЕБИ дете, а ако треба – развешће се чим се у браку појаве прве несугласице; није ово 16. век да је развод срамота... Има она свој конобарски занат, није прва ни последња која ће дете одгајати као самохрана мајка.

Отац Бранислав је дете из сиромашне горштакке породице; *"на асталу навек 'леба, таман толко колко треба..."*.

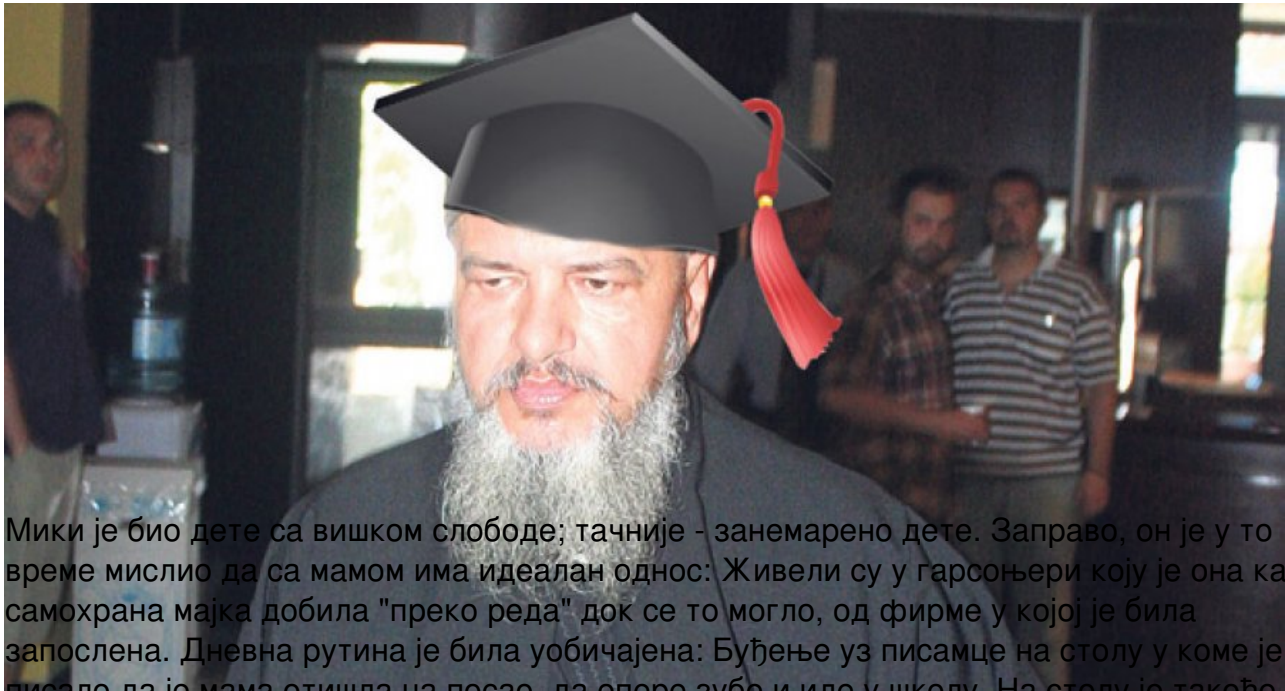
Дошавши на студије пољопривреде у Београд, суочио се са наркоманијом као кугом модерног доба. Једино, постоји разлика између "оне" куге и ове модерне:

Модерна куга не убија само болесника... Она убија и оне који га највише воле, којима је до њега највише стало. Доказ су родитељи деце коју је усмртио хероин; никада не преболе смрт вољених. Без обзира шта причају околини - очигледно је да се ради о

Пише: Драгослав Павков
понедељак, 20 август 2012 19:10

људима које је напустила воља за животом, који нису успели и који не виде смисао свог постојања на лицу Земље.

Богу душу, а Бог је неће - што би рекли стари... Помажући наркоманима, отац Бранислав је заправо радио оно што родитељи нису умели, хтели и смели да ураде.

Мики је био дете са вишком слободе; тачније - занемарено дете. Заправо, он је у то време мислио да са мамом има идеалан однос: Живели су у гарсоњери коју је она као самохрана мајка добила "преко реда" док се то могло, од фирме у којој је била запослена. Дневна рутина је била уобичајена: Буђење уз писамце на столу у коме је писало да је мама отишла на посао, да опере зубе и иде у школу. На столу је такође новац за бурек или кроасан, нек' купи шта хоће, али бурек је бољи, здравији је, кроасани су само надувано тесто које пекари - лопови уваљују деци... Љуби га мама.

Док нису "измислили" компјутере, *Фејсбук* и интернет, Мики се углавном забављао тако што је са балкона на четвртом спрату пљувао пролазнике. Када је због непрецизности изгубио вољу за ту врсту забаве, сетио се да их гађа кесама за замрзивач пуним воде. То му је повећало ватрену моћ, али је на врата довело милицију - први пут у животу. Двојица намргођених полицајаца дошла су на врата које Мики није хтео да откључа јер му је "...мама рекла да кад она није ту никога не пушта у стан...", оставили су позив за њега и маму и отишли. Када се мама вратила с посла, Мики је имао спремну "легенду", своју верзију догађаја: *Он је писао домаћи али га је одједном заболела глава... Изашао је на балкон да се надише свежег ваздуха, када су неки непознати људи одоздо почели да добацују како му је мама курва, да је тата паметан што их је напустио... Најпре је хтео да их гађа саксијама са мушкатлама, али се срећом сетио колико мама воли мушкатле, па је водом напунио неколико кеса и бацио их доле како би отерао безобразнике...*

Сутрадан су заједно отишли у полицију, мама је направила сцену на тему како полицајци пију по кафанама док којекакви шетају улицом и вређају децу и њихове самохране мајке... Ако је конобарица - није овца, колико сутра узеће адвоката, тужити полицију и *Н* *Н* лица

за узнемиравање и малтретирање малолетника, па ћемо видети чија нана црну вуну преде. Случај се завршио тако што су дежурни били срећни када су њих двоје изашли из станице; Мики је ушао у

систем

кога ће наставити да користи следећих петнаестак година.

Некако у исто време, млади пољопривредни инжењер Бранислав је почео да размишља о томе како поправити квалитет живота. Рат у родном крају, живот са несигурном платом просветног радника, санкције међународне заједнице и све што уз њих иде - шверц-комерц, наркоманија, разврат и неморал, лешеви које сваког јутра скупљају са београдских улица, само су поткрепили његову одлуку да се окрене алтернативи и самоискључењу из "друштва". Са супругом одлази у један манастир испод Цера, упознају се са "манастирским" начином живота, тј. схватају колико је мало потребно да би човек нашао мир и своје место. "Овердоз" и смрт неких познаника навела га је да почне да размишља о људима којих се сви одричу; интравенски наркомани су мусаво лице Србије. Док су "пуни ко брод", тј. док имају новца за кокаин, провод, кола и спонзоруше - радо су виђени у сваком друштву... Када почну да се зајме за " доп", када престану да враћају дугове, када се први пут појаве у некој болници тражећи бесплатну дрогу - метадон, постају "распаднуте наркоманчине", клошари који "га дувају за десет еврића", гњиде које цаба троше заједнички кисеоник... Сада већ свештеник, Бранислав је одлучио да покуша да промени ствари.

А Мики је наставио да плива на матици маминог неприхватања чињенице да јој дете израста у проблем, недоречености закона и нерада Центра за социјални рад.

Пише: Драгослав Павков
понедељак, 20 август 2012 19:10

Некако, са почетком Микијевог пубертета поклопила се и болест мамине маме; све чешће, Мики је остајао по 20 сати сам у стану, мама је морала да зарађује, а након посла да помаже баки у њеној кући. Новац који му је остављала, уместо на ћевапе одлазио је на кифле и таблете... Најпре *бенседин*, па онда *трамал*, *артан* и неке маркице које кад лижеш - са балкона на
четвртом спрату видиш како једном од главних градских улица пролази непрегледно стадо оваца... Све са клепетушама, чобаном, пулинима и магарцом.
Хаос човече.

На чудан мирис који се увукао у гарсоњеру, мамин коментар је био: *Па и ја сам почела да пушим са четрнаест - и шта ми фали?!*

Њено чуло мириса навикнуто на "кафански"

шмек

, није било способно да из "нормалног" смрада издвоји издвоји смрад *траве.*

Разлику између

пушења

и

дувања

, осетиће убрзо на својој кожи.

Након напуштања Истока где је био парох, отац Бранислав долази у манастир Црна Река у околини Новог Пазара, где са благословом тадашњег владике Артемија оснива Духовно-рехабилитациони центар Црна Река. Цело време прате га супруга и деца. У центар почињу да пристижу први овисници, људи од којих су сви дигли руке... Сви осим породице која се одлучује за последњи напор у покушају да се наркоман спасе. Овде би било неопходно објаснити како функционише овисник о наркотицима.

Као прво, нико свесно не постаје наркоман. Свако од њих о себи има превисоко мишљење; знате оно, "... то се мени не може десити, могу да престанем кад хоћу, нисам ја сиса као *"овај"* или *"онај"*, ја понекад узмем *"на нос"* да се опустим - али могу да престанем кад хоћу..."

Узимање дроге најчешће траје годинама пре него што околина постане свесна проблема. То се углавном дешава кад наркоман остане без извора финансирања. Када уобичајена доза новца, она коју родитељи дају за ужину, излазак, патике од 100 евра (а ти купиш "пијачарке" - шта кева зна разлику између *"адидас"* и *"абибас"*), измишљени абортус, "обавезна" екскурзија без које не можеш пријавити испит - а која се одради код

баба-тетке у Памбуковици да нико не зна - постане недовољна за дозу.

Тада се прелази "на иглу" јер овиснику који дрогу узима на тај начин да би "се урадио" треба три до четири пута мање хероина него ако га узима "на нос".

Узгред, да ли сте приметили да више не причамо о таблетама које су "за клинцe" и кокаину који је скуп?

Од сада причамо о хероину који је јефтин, има га на сваком ћошку, а потрошња је у експанзији. И тада се постаје дилер.

Људи који прибегавају опијатима су углавном лењи по природи; нико од њих није постао дилер да би се обогатио. Они постају дилери да би своју потребу за опијатима задовољили на туђи рачун. Наравно да би имао тржиште - мораш уложити у маркетинг. Зато је неопходан рад са младима, неки ђоинт поделиш бесплатно, картицу таблета такође, неки пут те ухвати мурија па те изгазе, али то је ризик пословања. Полицијске батине су поветарац спрема хероинске кризе овисника. Они који немају талента за "бизнис" прибегавају провалама у апотеке, проституцији, преварама ближњих и оних који им указују поверење, а многи одлазе код психијатра и траже помоћ.

Помоћ психијатра углавном виде као *метадонску терапију* - одвикавање од дроге дрогирањем. Да би се неком прописала терапија метадоном, потребно је да уђе у систем, тј. да постане "регистровани овисник". Тада му лекар одређује дозу хемикалије зване метадон по коју он мора да дође свакодневно у психијатријску амбуланту. Ту под надзором доктора или техничара узима своју дозу и иде кући. Метадон није опијат, његова улога је само смиривање пацијента и ублажавање његове жеље за узимањем хероина. Међутим, дејства због којих неко уопште одлучи да узме хероин (*филинг хај*) -

Пише: Драгослав Павков

понедељак, 20 август 2012 19:10

метадон нема. Значи,

метадон може да умањи тегобе наркомана који не може да дође до хероина, али му не пружа задовољство које би му пружио хероин, задовољство због којег је и одлучио да почне да се дрогира. Дакле, постоји могућност да метадон помогне "скидању наркомана са игле", али само под условом да наркоман жели да се скине, то јест - да се одрекне задовољства које му дрогирање причињава. Јер, сви до једног, наркомани су свесни да су у проблему али живот без хероина им је толико "

ШИТ

", празан и без смисла да му не виде никакву вредност... Секс без хероина није секс... Храна нема укус... Гарсоњера у центру града је кокошињац који не вреди пет пара и који би требало продати па месец дана живети онако како доликује нормалном људском бићу... У чему је онда смисао одвицавања? Распадаш се у кризи да би наставио да живиш без страсти, укуса, радости!? Ко ме то треба?

Боље се пријавити за метадон, свакодневно добити следовање, а увек неко има везу у болници па ће ти дати таблету уместо раствореног праха... Коју можеш да продаш лику који се крије (није регистрован) и свима добро: Држава ти преко Фонда за здравство и корумпираних медицинских радника помаже да се дрогираш. Кул човече... Наводно, у том "бизнису" иде се толико далеко, да се људи који никад у животу дрогу нису ни видели пријављују за метадонску терапију, а онда живе од тога што продају метадон.

Знајући како функционише мозак овисника, отац Бранислав је замислио да покуша да им разбије дневну рутину (непрекидно размишљање о следећој дози) и мисли им скрене на ствари које немају везе са дрогом. Тишина и дивљина Црне Реке за то је била идеална... Након кризирања "на суво"- без метадона, бенседина и сличних хемикалија, уз велику помоћ оца Бранислава и сарадника Центра (сада видимо да се помоћ, очигледно, ипак није састојала само од заједничких молитви) - овисник је спреман да почне са новим животом. Поента тако суровог третмана је управо у томе да овиснику тај третман буде прво што му падне на памет кад одлучује хоће ли се поново "рокнути". Нико нормалан не би то поново преживљавао... Међутим, чињеница је да има много "ненормалних"; што је и логично: Да су били нормални - не би ни експериментисали са опијатима. Нарочито не у данашње време, када на интернету може да се прочита дословно СВЕ о тој пошлости.

Нови живот овисника састојао се од дневних

"послушања"

тј. од обавеза поштовања кућног реда и задатака које управа центра намеће штићенику. Што штићеник стекне више поверења - задаци постају све озбиљнији и компликованији; као и у реалном животу уосталом. Како се мрежа центара оца Бранислава ширила - тако је терет одговорности полако пребациван са њега на сараднике, углавном регрутоване од бивших штићеника центра Црна Река. Једино што те људе квалификује за рад са овисницима је сопствено искуство и сирова снага која улива страх у кости потенцијалним бунтовницима.

Да је Мики наркоман, моја познаница заправо и није прихватила на прави начин... Први пут се суочила с тим као проблемом када га је њен колега видео како виšekратно одлази у "Бело село" - место где се све врсте дроге малтене продају на киосцима. На упозорење колеге, мама је реаговала речима како Мики тамо има школског друга, како се дружи с њим јер овде има лоше друштво, све клошар до клошара... Човек ју је зачуђено погледао и више никад није поменуо ту тему. То је њена ствар.

Наравно, суочен са доказима и присиљен да уради тест урина, Мики је коначно признао да узима неколико врста опијата - заправо, све чега се дохвати. Након сцене са претњама и плакањем, пристао је да прекине са том праксом, не што то њему нешто смета, већ чисто да би задовољио маму која се (без везе) истриповала да ће му се нешто лоше десити ако настави са тим... Па није он као она двојица браће од ујака (један погинуо у саобраћајки возећи надрогиран, други

овер

ио

прошле године), он може да прекине кад хоће... Мало морген.

Истовремено, оцу Браниславу је баш кренуло са наркоманима; потражња за његовим услугама је толико порасла да један центар није могао да прихвати све који су били заинтересовани за скидање са хероина. Родитељи нису жалили труда ни новца да своју децу сместе на место где ће им спасити главе... Постало је нужно да се формира још који центар, на другим местима широм Србије. Држава се нешто није одушевљавала идејом да неко "лечи" наркомане а да на то не плаћа порез, али будући да се ради о свештеном лицу које од државе ништа ни не тражи - одлучили су да се праве блесави. То је рекоше "при Цркви"

...

За изградњу нових центара новац је био неопходан.

Што се тога тиче, родитељи су плаћали без размишљања; новац који дају оцу Браниславу може да помогне њиховој деци... Ако наставе да га дају њима, они ће све дубље тонати у бездан наркоманије, док не потону до краја. Између макар минималних шанси за опоравак и сасвим извесног краја у неком јавном тоалету - родитељи се углавном одлучују за инвестицију у будућност, каква год да је.

Свако од родитеља и корисника услуга центра је био свестан метода које се тамо примењују. И сви они су при пуној свести пристали на "третман". Када је живот у питању, пар ашова по гузици је безначајно. Све док неко не страда, или док неко не постане незадовољан резултатом "терапије"; о томе нешто касније.

Када је Микијев порок постао "јавна ствар", човек се опустио "до јаја"... Више се није ни крио... Јавно је одлазио на место где се кува чај од чаура мака, једна породица сасвим лепо живи од тог бизниса, социјалне помоћи и дечијег додатка на петоро деце. Код њих се иначе купује метадон, а они који желе да се опусте - у њиховом стану у центру града

мо

гу да попију "чај", одремају и опуштено одјезде - до следећег пута... Глава те породице је константно под кривичним пријавама за "производњу, употребу и стављање у промет...", често је гост окружног затвора, али ето - наша држава је хумана, децу им нико не одузима, а деца од нечега морају да живе... Зли језици кажу да је за њихову пословну експанзију веома важно то што им је кум један од познатих психијатара који га снабдева метадоном, као и то што рекет плаћају "правим" људима у полицији... Али, то су приче завидних људи.

Као што по правилу бива, пара за дрогу је требало све више, а дилера који дају на црту је бивало све мање. Останеш "кратак" овоме па ономе, то се прочује, неко те ишамара на јавном месту па се то и види, нико ти више не даје робу на реч - и постајеш дилер да би могао да се рокаш на туђ рачун. Тек тада у целу причу улази полиција. Прво покушају да те легализују (да им плаћаш рекет или продајеш њихову робу), а када виде да си у распаду - дижу руке и пишу ти кривичну пријаву за "производњу, употребу и стављање у промет опојних дрога...". Пошто је обично реч о малим количинама (ко би наркоману дао велику количину?), пријава стиже општинском тужиоцу (који је често неки комшија или комшијин ортак са картања) и општинском судији (кога такође, ако не познаје мама, сигурно га зна неко из фамилије), па се цела заврзлама завршава са пар месеци затвора, први пут условно... Млади бизнисмен, осокољен тако благонаклоним системом креће у нове радне победе, дроге је све више, све више му остаје за личну употребу... Следећа станица је болница у Драјзеровој.

Мики је тамо био три месеца; његова мама није пала с крушке па да плаћа неког попа да јој бије сина јединца. Није она цаба тридесет година уплаћивала у фонд за здравство...

Отпуштен је као "чист" са упутством лекара да се јавља на тестирања и уз савет мајци да *"њему треба много љубави, стрпљења и разумевања, а ако им затреба нека помоћ - они су увек ту..."*. Част за докторе решио је Микијев ујак, тако да не знамо о којој цифри је реч.

Исте вечери, Мики је прославио излазак тако што се први пут рокнуо у вену. Након три дана, тројица огромних момака су га пробудила, натерала га да се обуче, узме ствари које му је мама припремила и убацили га у џип за Црну Реку.

Позвала их је она лично.

По доласку у центар, сместили су га у собицу "три са три" и дали му чај од камилице. Увече је добио комад хлеба намазан пекмезом и још један чај... Шест дана су му доносили храну у собу, шест дана је имао времена да размишља о свом животу, дроги, кризи, о томе кога је све повредио својим понашањем... Куда је кренуо и где ће завршити ако настави у том правцу... Седми дан упознао је оца Бранислава. Овај га је погледао као смрдљиви сир и упитао га како му се свиђа код њих. Мики рече "...добро је...", овај климну главом и даде му савет да се уклопи и придржава кућног реда, иначе...

За две и по године боравка у Црној Реци и Цикотама, Мики је оца Бранислава видео још свега пет-шест пута. Разговарали нису више никада. Батине није добио никада. Заправо, јесте добио један шамар... Мики је добио "послушање" да почупа неку траву из пластеника; што је наравно заборавио да уради... Једина трава која њега занима је она која се дува.

На питање једног од сарадника због чега није почупао траву, одговорио је са *"..сад ћу брате опуштено, шта се одмах примаш..."*

"...Добио је такву шамарчину да му се земља измакла испод ногу. Следеће две године није се десило да заборави "послушање". А неки други јесу добијали батине... Пред свима.

Једног момка су, каже, везали за мотоцикл и вукли га по макадаму којим је насуто двориште центра. Оно за везивање у шуми и терање на противприродни блуд је истина... Не зна шта је на то отац Бранислав рекао својим сарадницима... Вероватно ништа, чим су остали у центру.

Мики се у цивилизацију вратио после две и по године боравка у центрима Црна Река и Цикоте; његову мајку то "задовољство" је коштало 250 евра месечно, па ко има воље нека рачуна... Мени је много колко је да је. Њој, каже - није. Могу само да замислим шта је преживела ако јој то није много.

Како год - Мики се оженио и добио ћеркицу. Не ради и вероватно неће ни радити, живе од социјалне помоћи за незапослене и помоћи родитеља...

Отац Бранислав и "Мики" - паралелна монтажа

Пише: Драгослав Павков

понедељак, 20 август 2012 19:10

